

Corrupció i desgovern

JUAN-JOSÉ LÓPEZ BURNIOL, Notari

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.10.09

És possible que en un sopar de divendres o en alguna conversa distesa, algun amic pontifiqui en aquests termes: «Desenganyeu-vos, el problema no és aquest o aquell fenomen de corrupció aïllat, sinó la fallida de tot el sistema polític, que ja ha entrat en una etapa de perversió plena. L'esquema és el següent: la societat està dominada per l'Estat (via controls i subvencions); l'Estat està dominat pel Govern (atès que el Parlament no és res més que un pati de Monipodio); el Govern està dominat pel partit (de fet, els ministres no és que siguin secretaris, com diu **Solchaga**, sinó que són objectes d'adorn); i el partit (orfe de democràcia interna) està dominat per un grup de polítics de fulla perenne, incansables, que es renoven per cooptació, lleugers d'equipatge ideològic i sense miraments per matar –metafòricament– tot aquell que se'ls posi al davant. Aquests polítics –la cúpula– són els que al final remenen les cireres en benefici propi i dels seus adlàters. Amb el benentès que entre les cúpules de tots els partits hi ha una soterrada comunió d'interessos que es manifesta en un doble pla: en cert repartiment de la cosa pública segons àrees d'influència, i en una última solidaritat enfront d'un hipotètic enemic comú, que els fa reaccionar, en certs casos, de manera semblant a com ho fan les famílies de la Cosa Nostra».

I també és probable que un altre dels comensals postil·li: «D'acord. Això és tan així, que s'hi podria afegir que la corrupció política és comuna a tots els partits, i directament proporcional al seu respectiu grau de

participació en la política de gestió». Un cop dit això, la conversa se'n va per camins menys inhòspits.

Ara bé, aquestes reflexions –improvisades i lleugeres– es tornen preocupants quan es llegeix el llibre que acaba de publicar el professor **Alejandro Nieto** –*El desgobierno de lo público*–, en què, seguint el camí que va iniciar fa anys amb *La organización del desgobierno*, analitza amb extrem rigor i notòria perícia tècnica «les causes i la finalitat del desgovern de l'Estat, centrant l'anàlisi en la partitocràcia i en la patrimonialització privada del que és públic, en el fracàs dels contrapesos institucionals i en la força de les derives socials (irracionalitat, personalització, parasitisme, patrimonialització...) que no s'intenten ni contrarestar». Fins al punt que –per **Nieto**– «la política realitzada per un Govern és la que resulta del programa anunciat una vegada ajustat pels canvis sobrevinguts, els contrapesos trobats i les derives no resistides».

Després de l'examen crític d'aquesta realitat, les conclusions del professor **Nieto** són demolidores. Els partits polítics constitueixen –segons ell– el nervi de tot el sistema, amb les seves regles pròpies de funcionament, que no coincideixen exactament amb les constitucionals i que s'imposen per la coerció psicològica o la manipulació generalitzada depenent de les tècniques de màrqueting.

Així mateix, el procés polític real es desenvolupa al llarg d'una successió de suplantacions: la Constitució declara que la sobirania està en la nació i en el poble, però, en realitat, l'Estat suplanta la voluntat del poble, el Govern, la de l'Estat, i el partit, la del Govern. Els partits, per la seva part, són víctimes d'uns principis oligàrquics implacables, ja que estan en mans d'un aparell professional que, al seu torn, està dominat per una

oligarquia reduïda, de manera que les relacions entre els oligarques i el líder són variables i ambigües. En aquest marc, el partit governant tendeix sempre a desmuntar de manera descarada i implacable els contrapesos tradicionals (oposició política, burocràcia i pressió social) per evitar resistències en l'exercici del poder. I, per aquest camí, s'arriba a la corrupció generalitzada, que és el desgovern en estat pur. Aquesta és la causa de la incoherència de la política anticorrupció que se segueix: per una part, una repulsa incondicionada i un anunci constant de repressió –que no passen mai de meres declaracions–, i, per l'altra, l'ocultació sistemàtica dels fets i la tolerància pràctica. Vivim –conclou– en una situació de desgovern del que és públic en què el model proclamat està deliberadament i arterament falsejat a la pràctica, fins a convertir l'Estat en un botí que els partits disfruten alternadament a través del joc electoral.

No obstant tot plegat, el mateix autor ens alerta que seria incorrecte imputar a la partitocràcia l'exclusiva responsabilitat pel desgovern del la cosa pública, encara que és veritat que pels partits passen tots els fils que el mantenen i fomenten. Aquesta responsabilitat s'estén a tots aquells que participen regularment, encara que no sigui de manera permanent, en l'exercici del poder en qualsevol de les seves variants: política, social i econòmica.

Si avui els he donat la llauna amb aquest article és per dues raons: perquè llegeixin –si els interessa– el llibre del professor **Nieto**, i perquè, cada vegada que sentin parlar malament dels polítics, pensin també en *els altres*. ¡Ai, *els altres!*